

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

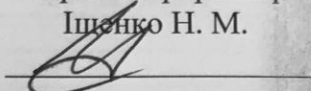
Інститут філології

Кафедра журналістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Іщенко Н. М.

  
“30 серпня 2018”

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ**

Спеціальність 6.030301 Журналістика

Миколаїв – 2018 рік

Розробник  
Завідувач кафедри розробника  
Директор Інституту філології  
Начальник НМВ

Сазонова Ю. О.  
Монахова Т. В.  
Пронкевич О. В.  
Потай І. Ю.



Миколаїв – 2018 рік

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни		
Найменування дисципліни	Історія української та зарубіжної журналістики		
Галузь знань	06 Журналістика		
Спеціальність	6.030301 Журналістика		
Спеціалізація (якщо є)			
Освітня програма	Журналістика		
Рівень вищої освіти	Бакалавр		
Статус дисципліни	Нормативна		
Курс навчання	IV		
Навчальний рік	4		
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма	
	7	-	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	8,5		
Структура курсу:	Денна форма	Заочна форма	
	– лекції	30	
	– семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові)	30	
	– годин самостійної роботи студентів	131	
Відсоток аудиторного навантаження	49 %		
Мова викладання	Українська		
Форма проміжного контролю (якщо є)			
Форма підсумкового контролю	іспит		

## 2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Дисципліна «Історія української та зарубіжної журналістики» має *на меті* – дати студентам цілісне розуміння загальних тенденцій розвитку української та зарубіжної журналістики з урахуванням історичного минулого та критичного осмислення всіх процесів і явищ, пов'язаних із зародженням, розвитком і функціонуванням друкованих ЗМІ з моменту появи перших видань і до сьогодення; сформувати цілісне уявлення щодо ролі ЗМІ в поширенні національних ідей та принципів державної незалежності; визначити основну тематику і проблематику українських та зарубіжних часописів в різних країнах на різних етапах розвитку.

Вивчення історії української та зарубіжної журналістики, як складової циклу соціально-гуманітарних дисциплін має сприяти формуванню уявлення про журналістику як невід'ємну складову національного, європейського та світового інформаційного простору.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є генеза та особливості розвитку української та зарубіжної журналістики у XVII-XX ст., соціокультурні та політичні чинники розвитку періодичних видань у різні історичні епохи, найвизначніші періодичні видання та постаті (редактори, видавці, автори – журналісти та дописувачі), компаративний аналіз розвитку української та світової преси, радіо- та тележурналістики.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна має тісний зв'язок з іншими нормативними курсами, зокрема «Публіцистикою», адже знайомить студентів із кращими зразками української та світової публіцистики; «Українською та зарубіжної літературою» – оскільки частина відомих редакторів, видавців, авторів видань одночасно були відомими літераторами, «Журналістською майстерністю» – при розгляді конкретних періодичних видань обговорюються принципи створення матеріалів, методики написання матеріалів, тогочасні методи роботи з аудиторією, шляхи поліпшення статей та майстерність публіцистів, «Жанрологією» (такими дисциплінами як: «Аналітичні жанри», «Художньо-публіцистичні жанри») – при розгляді конкретних періодичних видань обговорюються та аналізуються жанри, у яких написані матеріали, розглядається місце тих чи інших жанрів в історії української та світової журналістики.

*Основними завданнями вивчення дисципліни є:*

- визначити основні методологічні засади функціонування друкованих ЗМІ на різних історичних етапах;
- визначити основні ідейно-концептуальні засади вітчизняної (західноукраїнської та східноукраїнської) та світової журналістики;
- визначити особливості розвитку різних галузевих (тематичних) сегментів журналістики;
- обозначити основні соціокультурні та політичні чинники формування періодичних видань у ту чи іншу історичну епоху;
- сформувати цілісне уявлення студентів щодо ролі ЗМІ в поширенні національних ідей та принципів державної незалежності;
- визначити вплив газет, журналів, альманахів на національний та культурний розвиток суспільства й формування українського національного характеру;
- ознайомити студентів із основними ідеями і тенденціями розвитку журналістики в Україні та світі;
- дати їм цілісне розуміння загальних тенденцій розвитку української журналістики та світової журналістики від найдавніших часів й упродовж XIX-XX ст. з урахуванням суспільно-політичних умов її існування;
- визначити еволюцію основних ідейно-концептуальних засад української журналістики XIX-XX ст.;
- поінформувати студентів про особливості розвитку журналістики в контексті формування новітньої української та світової культури.

*Очікувані результати навчання:*

У результаті вивчення дисципліни студент має знати:

- періодизацію становлення журналістики на українських землях та у світі;
- основні етапи розвитку вітчизняної та світової журналістики;
- інформацію про чільні персоналії, окремі періоди, про їхні твори, їх внесок у розвиток української та світової журналістики;
- розуміти тенденції розвитку пресових систем;
- термінологію дисципліни історії журналістики, пов'язану із особливостями процесу розвитку журналістики;
- мати уявлення про особливості еволюції пресових видань від первісних прототипів до сучасного вигляду;
- основні періодичні видання, які функціонували на теренах Східної і Західної України та в Європі в означені періоди (історію їх виникнення, типологічну характеристику, проблематику та основні напрями діяльності, провідних авторів);

*вміти :*

- опановувати знання та розуміти предметну сферу й професійну діяльність, аналізувати й оцінювати проблеми, які порушувала українська та світова журналістика означеного періоду;
- застосувати знання в практичних ситуаціях, проектувати історичний контекст і події минулого на сучасність; використовувати досвід своїх попередників (жанрові й стилеві особливості текстотворення) у власній журналістській практиці;
- шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;
- використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- працювати в міжнародному контексті;
- адаптуватися та діяти в новій ситуації;
- здатність до міжособистісної взаємодії;
- застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності;
- оцінювати отриманих знань із погляду можливості їхнього застосування у професійній діяльності;
- проводити дослідження для ефективного просування недійного продукту;

- розвивати і підтримувати на якісному рівні професійну діяльність.

### **Програмні компетентності**

#### ***Загальні компетентності***

- Здатність застосувати знання в практичних ситуаціях
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
- Здатність опанувати знання та розуміти предметну сферу й професійну діяльність
- Здатність бути критичним і самокритичним
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
- Здатність працювати в міжнародному контексті
- Здатність спілкуватися з представниками професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
- Здатність цінувати та поважати різноманітність культур, мультикультурність
- Здатність працювати в команді
- Здатність до міжособистісної взаємодії
- Здатність працювати автономно
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

#### ***Фахові компетентності***

- Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності
- Здатність оцінювати отримані знання з погляду можливості їх застосування у професійній діяльності
- Здатність організовувати і проводити професійну діяльність у сфері соціальних комунікацій
- Здатність формувати інформаційний контент
- Здатність створювати і контролювати командну професійну діяльність
- Здатність розвивати і підтримувати на якісному рівні професійну діяльність

### **Програмні результати навчання**

#### ***Знання та розуміння***

- Використовувати державну мову в професійній діяльності
- Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або колегами
- Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел
- Відтворювати інформаційні та комунікаційні технології
- Виконувати оперативний пошук необхідних джерел інформації за межами України
- Складати новий план дій з огляду на зміну ситуації

#### ***Застосування знань та розуміння (уміння)***

- Зважати на інтереси та погляди аудиторії
- Виокремлювати у виробничих ситуаціях під час виконання завдань факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань і які не вдасться відтворити, що передбачає необхідність у самоосвіті та професійному вдосконаленні
- Оцінювати отримані знання з погляду можливості їх застосування у професійній діяльності
- Передбачити реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи інформаційну акцію, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук
- Демонструвати повагу до різноманітності та мультикультурності
- Дотримуватися стандартів професійної діяльності
- Генерувати інформаційний контент
- Планувати дослідження для ефективного просування медійного продукту

### 3. Програма навчальної дисципліни

#### Денна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	<b>Провідні віхи історії журналістики США. Розвиток журналістики США протягом 17 - 19 ст.</b> Розвиток газетно-журнальної справи в США на межі двох століть. Журналістська та видавнича діяльність Бенджаміна Франкліна. Північноамериканська преса XVII–XIX ст. Передумови виникнення журналістики в США. Перші видання США. Феномен penny press у США. Газети «The New York Sun» і «The New York Herald» як представники масових бульварних видань. «The New York Tribune» і «The New York Times» – прообрази якісних видань США. Концепція «нового журналізму». Діяльність Д. Пулітцера. Газетна імперія В. Херста та видавнича діяльність А. Окса.	2	2	6
2	<b>Розвиток засобів масової інформації у західній Європі у XVII-XX ст.</b> Особливості епохи і їх відображення в інформаційних процесах. Історія найбільш значних друкованих видань Західної Європи цього часу. Газети, їх роль в суспільстві як чинника політики і їх участь в процесах формування громадської думки. Технічні досягнення і розвиток ЗМІ в XIX ст. Формування провідних періодичних видань та їх діяльність в XIX ст. Друк, радіо, телебачення країн Західної Європи і США. <b>Світова журналістика на межі XIX–XX ст.</b> Особливості розвитку світової журналістики на межі XIX і XX ст. Макрейкерська журналістика: передумови виникнення руху, специфіка діяльності журналістів-макрейкерів. Основні макрейкерські видання, їхня інформаційна політика. Таблоїд як різновид масової преси. Магнати друкованої періодики США і країн Західної Європи на межі XIX і XX ст. Інформаційні агентства США та Європи.	2	2	6
3	<b>Історія розвитку та сучасні ЗМІ Великобританії.</b> Розвиток періодичної преси країни в XVII ст. Свобода друку - найважливіше завоювання британської журналістики XVIII-XIX ст. Найважливіші ЗМІ Великобританії, їх історія та сучасні принципи діяльності. Нові віяння в журналістиці Англії. <b>Особливості становлення й розвитку англійської журналістики XVII–XIX ст.</b> Передумови зародження журналістики в Англії. Преса Англійської буржуазної революції XVII ст. Джон Мільтон (1608–1674) і його памфлет «Про свободу друку. Промова до англійського парламенту (Ареопагітика)». Вплив памфлета Мільтона на політичну ситуацію в Англії. Характеристика «персонального» журналізму в Англії. Публіцистика Д. Дефо і Д. Свіфта. Журналістська діяльність Д. Аддісона і Р. Стіля. Характеристика газети «The Times».	2	2	8
4	<b>Особливості становлення телебачення й радіо у світі.</b> Етапи технічного розвитку радіомовлення. Особливості розвитку радіо до початку Першої світової війни. Перші радіомовні корпорації в США і країнах Західної Європи. Створення й розвиток BBC. Особливості використання радіомовлення під час Першої та Другої світових воєн. Радіовійна як метод зовнішньополітичної пропаганди. Технічні передумови появи телебачення. Розвиток телебачення в Європі й США в першій половині XX ст.		2	8
5	<b>Історія становлення і сучасні ЗМІ Франції.</b> Початковий період розвитку журналістики Франції. Революційний період французької журналістики – часи Великої Французької революції і Паризької	2		6

	Комуни. Сучасні ЗМІ Франції, їх історія і сьогодення.			
6	<b>Історія становлення і сучасні ЗМІ Німеччини.</b> Німецька журналістика, її історія та розвиток. Політичні процеси і їх вплив на розвиток ЗМІ і принципи їх діяльності. Журналістика гітлерівської Німеччини. Подолання наслідків тоталітаристської пропаганди. Сучасні ЗМІ Німеччини.	2		6
7	<b>Історія становлення і сучасні ЗМІ Італії та Іспанії.</b> Розвиток журналістики Італії в XVIII-XIX ст. Особливості сучасного розвитку преси та телерадіомовлення Італії. Історія іспанської журналістики в 17-20 ст. Журналістика Іспанії після падіння режиму Франка та на сучасному етапі.	2		6
8	<b>Історія становлення і сучасні ЗМІ Австрії та Швейцарії.</b> Розвиток журналістики Австрії в XVIII-XX ст. ЗМІ та ЗМК Австрії на сучасному етапі. Особливості історичного розвитку ЗМІ Швейцарії. Журналістика Швейцарії на сучасному етапі.	2		6
9	<b>Особливості становлення української журналістики.</b> Періодизації історії української журналістики. Виникнення журналістики на західноукраїнських землях у 18 ст. Виникнення журналістики на східноукраїнських землях у 19 ст.: «Харьковский еженедельник» та «Харьковский Демокрит». <b>Регіональний дискурс історії української журналістики</b> Преса Львова середини XIX ст.—1910-рр: умови розвитку, загальна характеристика, типологія видань, провідні ЗМІ, проблематика матеріалів. Періодика Києва середини XIX ст.—1917 р: умови функціонування, типологія ЗМІ, провідні мас-медіа, тематика та проблематика публікацій. Преса Харкова середини XIX ст.—1917 р: умови розвитку, загальна характеристика, типологія видань, провідні ЗМІ, проблематика матеріалів. Журналістика Одеси середини XIX ст.—1917 р: умови розвитку, загальна характеристика, типологія видань, провідні ЗМІ, проблематика матеріалів. Преса Катеринослава середини XIX ст.—1917 р: умови функціонування, типологія ЗМІ, провідні мас-медіа, тематика та проблематика публікацій.	2	2	8
10	<b>Перші україномовні періодичні органи на теренах України та розквіт журналістики після реформи друку.</b> Газета «Зоря Галицька» -- перша україномовна газета України на теренах Західної України. Газети «Слобожанщина» і «Порада» як перші україномовні видання Східної України. Розквіт журналістики в Харкові після реформи друку 1905 р. <b>Найвизначніші періодичні друковані органи України XIX –поч. XX ст.</b> «Зоря Галицька» – перша україномовна газета України: концепція, періоди існування, провідні автори та твори, причини занепаду та значення. Гігант української журналістики – газета «Діло»: програма видання, періоди існування, характеристика рубрик, жанрово-тематичного діапазону, провідні автори та їх твори, причини занепаду та значення в історії журналістики. Журнал «Зоря»: концепція видання, періоди існування, характеристика рубрик, жанрово-тематичного діапазону, провідні автори та їх твори, закриття «Зорі», її трансформація в «ЛНВ». Журнал «Правда»: програма видання, періоди існування, характеристика рубрик, жанрово-тематичного діапазону, провідні автори та їх твори, причини занепаду та значення видання як "лучника" між західною і східною частинами українських земель". Газета «Южный край» (1880 – 1919): концепція, рубрики, періоди існування часопису, провідні автори та їх твори, причини припинення	2	2	8
11	<b>Найвидатніші публіцисти української журналістики. Найвидатніші публіцисти XIX ст.</b> Публіцистика М. Костомарова та П. Куліша. М.Костомаров як публіцист і журналіст: часописи, з якими співпрацював, головні праці, значення в історії української журналістики. Історіософські погляди М. Костомарова: «Риси	2	4	8

	<p>народної південноруської історії», «Дві руські народності»: зміст, сутність філософських шукань автора, націєцентрична парадигма роздумів автора, визначення основних відмінностей народів . Стаття М. Костомарова «Українофільство»: зміст і сутність поняття українофільство, мовне питання, пошуки духовного стрижня української народності. П. Куліш в українському видавничо-журналістському процесі XIX ст.: часописи, з якими співпрацював, головні праці, значення в історії української журналістики. Цикл «Листи з хутора» в контексті ідеології «Основи»: жанрова характеристика, мистецтво аргументації, провідні ідеї та риси поетики, етноісторична концепція публіциста. Публіцистична праця П. Куліша «Українофілам»: теорія «національної єдності», проблема суспільного єднання як запорука державного відродження. Стаття П. Куліша «Характер і завдання української критики» як програма розвитку української літературної критики: визначення її основних завдань, своєрідність структури й поетики, мета, місце серед публікацій «Основи».</p> <p><b>Найвидатніші публіцисти в історії української журналістики 1960-1990-х</b> Олесь Гончар – журналіст, публіцист, редактор: характеристика творчої майстерні. Провідні імперативи публіцистики І. Дзюби. Публіцистична спадщина М. Жулинського в історії української журналістики. Творча майстерня Є. Сверстюка-публіциста. Концепція публіцистики І. Багряного. Аналіз памфлету «Чому я не хочу повертатися до СРСР».</p>			
12	<p><b>Тематичні сегменти української журналістики. Тематична палітра періодики Західної України в 1880-1939 роках.</b> Економічно-торгові мас-медіа на західноукраїнських землях: загальна характеристика, провідні видання, характеристика контенту, автури та визначних творів. Професійна періодика на західноукраїнських землях: типологія видань, провідні репрезентанти, аналіз структури, тематики, автори та матеріали часописів. Дитяча преса на західноукраїнських землях: загальна характеристика, провідні видання, характеристика контенту, автури та визначних творів. Жіноча періодика на західноукраїнських землях у I пол. XX ст.: типологія видань, провідні репрезентанти, аналіз структури, тематики, проблематики, автура та матеріали часописів. Спортивна журналістика на західноукраїнських землях: загальна характеристика, провідні видання, характеристика контенту, автура та визначні твори.</p> <p><b>Тематичні різновиди преси УРСР в 1920-1980 рр.</b> Сільськогосподарська періодика УРСР: загальна характеристика, провідні видання, характеристика контенту, автури та визначних творів. Літературно-мистецька преса УРСР: типологія видань, провідні репрезентанти, аналіз структури, тематики, авторів та матеріалів часописів. Жіноча журналістика в УРСР: типологія видань, провідні репрезентанти, аналіз структури, тематики, проблематики, автура та матеріали часописів. Шкільна та студентська преса УРСР: загальна характеристика, провідні видання, характеристика контенту, автури та визначних творів. Спортивна преса УРСР: загальна характеристика, провідні видання, характеристика контенту, автури та визначних творів.</p>		4	8
13	<p><b>Виникнення російського періодичного друку та його розвиток в XVIII – XIX ст.</b> Характеристика газет «Ведомости», «Санкт-Петербургские ведомости» и «Примечания» к ним. Часописи «Трудолюбивая пчела» та «Праздное время»: їх особливості. Журнали «Трутень» та «Живописец». Журнали М. І. Новикова 1770–1780-х років. Журналістика 1800 – 1810-х років. Історія журналу «Вестник Европы».</p>		2	6
14	<p><b>Українські еміграційні газети та журнали різних країн світу:</b> «Українка в світі» та «Пу-гу», «Юнак» та «Шлях молоді», «Микита» та «Лис Микита», «Всесміх» та «Нове точило», «Рідна церква» та</p>		4	8

	«Християнський Вісник», «Спорт» та «Спортовий репортер», «Український робітник» та «Робітничі Вісти», «Голос Спасителя» та «Християнський голос», «Студентські Вісті» та «Студент», «Комар-їжак» та «Точило».			
15	<b>Розвиток жанрів в історії української журналістики (XIX- перша половина XX ст.).</b> Аналітичні жанри на шпальтах української преси XIX ст: проблемні та полемічні статті журналів «Основа», «Діло», «Зоря», «Світ», «Житє і слово», літературні огляди та коментарі на шпальтах харківських альманахів, літературно-критичні статті та рецензії в журналах «Основа», «Зоря», поява перших журналістських розслідувань в харківській пресі тощо. Художньо-публіцистичні жанри українських часописів: розвиток жанру фейлетону, памфлету та нарису (автори та приклади творів). Публіцистична (літературна) дискусія як визначний жанр української преси XIX—поч. XX ст.: дискусії на сторінках газети «Буковина», журналів «Зоря», «Друг». Розвиток мемуаристики. Жанри щоденнику та автобіографії як провідні жанри української публіцистики (автобіографії М. Костомарова, Т. Шевченка, щоденники Т. Шевченка, В. Винниченка, О. Довженка, О. Гончара: загальна характеристика). Авторські жанри в історії української журналістики.		2	6
16	<b>Найвизначніші віхи в історії української журналістики кін. XIX-XX ст.</b> Цензурні закони й укази, політичні та адміністративні заборони української преси в Російській імперії (до 1917) та УРСР. Скасування цензури в 1905 році. Розквіт харківської журналістики в період реформи друку. Українська преса періоду національно-визвольних змагань. Преса доби Центральної Ради, Гетьманату і Директорії: загальна характеристика видань. Преси України в період НЕПу та українізації: соціополітичні умови розвитку, загальна характеристика видань. Суспільно-політичні й громадсько-культурні передумови виникнення української самвидавної журналістики. Часописи «Український вісник» та «Кафедра»: характерні риси видань, періоди існування, проблемно-тематичний діапазон, провідні автори та матеріали. Рухівська преса: конституційні домінанти, проблематика, ідейно-тематичний зміст. Українська преса в боротьбі за українську державність в 1989-1991 роках.	2	2	8
17	<b>Партійно-радянська преса 1917-1982 рр.</b> Українська преса періоду жовтневої революції 1917 р. Характерні риси компартійної преси 1920-1930-х рр. Преса УРСР після II світової війни. Преса періоду хрущовської відлиги. Преса епохи застою.	4		6
18	<b>Преса епохи «перебудови» та періоду незалежності.</b> Преса України епохи перебудови. Українська преса періоду незалежності. Уроки історії української та світової журналістики	4		6
	Всього за курсом	<b>30</b>	<b>30</b>	<b>124</b>

#### 4. Зміст навчальної дисципліни

##### 4.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1-2	<b>Провідні віхи історії журналістики США</b> 1. Розвиток журналістики США протягом 17 - 19 ст. 2. Розвиток газетно-журнальної справи в США на межі двох століть. 3. Журналістська та видавнича діяльність Бенджаміна Франкліна.
3	<b>Розвиток засобів масової інформації у західній Європі у XVII-XX ст.</b>



	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Особливості епохи і їх відображення в інформаційних процесах.</li> <li>2. Історія найбільш значних друкованих видань Західної Європи цього часу.</li> <li>3. Газети, їх роль в суспільстві як чинника політики і їх участь в процесах формування громадської думки.</li> <li>4. Технічні досягнення і розвиток ЗМІ в XIX ст.</li> <li>5. Формування провідних періодичних видань та їх діяльність в XIX ст.</li> <li>6. Друк, радіо, телебачення країн Західної Європи і США.</li> </ol>
4	<p><b>Історія розвитку та сучасні ЗМІ Великобританії</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Розвиток періодичної преси країни в XVII ст.</li> <li>2. Свобода друку - найважливіше завоювання британської журналістики XVIII-XIX ст.</li> <li>3. Найважливіші ЗМІ Великобританії, їх історія та сучасні принципи діяльності.</li> <li>4. Нові віяння в журналістиці Англії.</li> </ol>
5	<p><b>Історія становлення і сучасні ЗМІ Франції</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Початковий період розвитку журналістики Франції.</li> <li>2. Революційний період французької журналістики – часи Великої Французької революції і Паризької Комуни.</li> <li>3. Сучасні ЗМІ Франції, їх історія і сьогодення.</li> </ol>
6	<p><b>Історія становлення і сучасні ЗМІ Німеччині</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Німецька журналістика, її історія та розвиток.</li> <li>2. Політичні процеси і їх вплив на розвиток ЗМІ і принципи їх діяльності.</li> <li>3. Журналістика гітлерівської Німеччини. подолання наслідків тоталітаристської пропаганди.</li> <li>4. Сучасні ЗМІ Німеччини.</li> </ol>
7	<p><b>Історія становлення і сучасні ЗМІ Італії та Іспанії</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Розвиток журналістики Італії в XVIII-XIX ст.</li> <li>2. Особливості сучасного розвитку преси та телерадіомовлення Італії.</li> <li>3. Історія іспанської журналістики в 17-20 ст.</li> <li>4. Журналістика Іспанії після падіння режиму Франка та на сучасному етапі.</li> </ol>
8	<p><b>Історія становлення і сучасні ЗМІ Австрії та Швейцарії</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Розвиток журналістики Австрії в XVIII-XX ст.</li> <li>2. ЗМІ та ЗМК Австрії на сучасному етапі.</li> <li>3. Особливості історичного розвитку ЗМІ Швейцарії.</li> <li>4. Журналістика Швейцарії на сучасному етапі.</li> </ol>
9	<p><b>Особливості становлення української журналістики</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Періодизації історії української журналістики.</li> <li>2. Виникнення журналістики на західноукраїнських землях у 18 ст.</li> <li>3. Виникнення журналістики на східноукраїнських землях у 19 ст.: «Харьковский еженедельник» та «Харьковский Демокрит».</li> </ol>
10-11	<p><b>Перші україномовні періодичні органи на теренах України та розквіт журналістики після реформи друку</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Газета «Зоря Галицька» -- перша україномовна газета України на теренах Західної України.</li> </ol>

	2. Газети «Слобожанщина» і «Порада» як перші україномовні видання Східної України. 3. Розквіт журналістики в Харкові після реформи друку 1905 р. Чотири теорії преси та їх атрибутивні ознаки.
12	<b>Партійно-радянська преса 1920-1930-х рр.</b> 1. Українська преса періоду жовтневої революції 1917 р. 2. Характерні риси компартійної преси 1920-1930-х рр.
13	<b>Партійно-радянська преса 1945-1982 рр.</b> 1. Преса УРСР після II світової війни. 2. Преса періоду хрущовської відлиги. 3. Преса епохи застою.
14	<b>Преса епохи «перебудови» та періоду незалежності</b> 1. Преса України епохи перебудови. 2. Українська преса періоду незалежності.
15	<b>Заключна (підсумкова) лекція. Уроки історії української та світової журналістики</b>

#### 4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, підгрупових) занять

№	Тема заняття / план
1	<b>Особливості становлення й розвитку англійської журналістики XVII–XIX ст.</b> 1. Передумови зародження журналістики в Англії. 2. Преса Англійської буржуазної революції XVII ст. 3. Джон Мільтон (1608–1674) і його памфлет «Про свободу друку. Промова до англійського парламенту (Ареопагітика)». Вплив памфлета Мільтона на політичну ситуацію в Англії. 4. Характеристика «персонального» журналізму в Англії. Публіцистика Д. Дефо і Д. Свіфта. 5. Журналістська діяльність Д. Аддісона і Р. Стіля. 6. Характеристика газети «The Times».
2	<b>Північноамериканська преса XVII–XIX ст.</b> 1. Передумови виникнення журналістики в США. Перші видання США. 2. Феномен penny press у США. Газети «The New York Sun» і «The New York Herald» як представники масових бульварних видань. 3. «The New York Tribune» і «The New York Times» – прообрази якісних видань США. 4. Концепція «нового журналізму». Діяльність Д. Пулітцера. 5. Газетна імперія В. Херста та видавнича діяльність А. Окса.
3	<b>Виникнення російського періодичного друку та його розвиток в XVIII – XIX ст.</b> 1. Характеристика газет «Ведомости», «Санкт-Петербургские ведомости» и «Примечания» к ним. 2. Часописи «Трудолюбивая пчела» та «Праздное время»: їх особливості. 3. Журнали «Трутень» та «Живописец». 4. Журнали М. І. Новикова 1770–1780-х років 5. Журналістика 1800 – 1810-х років. 6. Історія журналу «Вестник Европы».
4	<b>Світова журналістика на межі XIX–XX ст.</b>

	<p>1. Особливості розвитку світової журналістики на межі XIX і XX ст.</p> <p>2. Макрејкерська журналістика: передумови виникнення руху, специфіка діяльності журналістів-макрејкерів. Основні макрејкерські видання, їхня інформаційна політика.</p> <p>3. Таблоїд як різновид масової преси.</p> <p>4. Магнати друкованої періодики США і країн Західної Європи на межі XIX і XX ст.</p> <p>5. Інформаційні агентства США та Європи.</p>
5	<p><b>Особливості становлення телебачення й радіо у світі</b></p> <p>1. Етапи технічного розвитку радіомовлення. Особливості розвитку радіо до початку Першої світової війни.</p> <p>2. Перші радіомовні корпорації в США і країнах Західної Європи. Створення й розвиток ВВС.</p> <p>3. Особливості використання радіомовлення під час Першої та Другої світових воєн. Радіовійна як метод зовнішньополітичної пропаганди.</p> <p>4. Технічні передумови появи телебачення. Розвиток телебачення в Європі й США в першій половині XX ст.</p>
6	<p><b>«Аналіз газети чи журналу з сайту «Diasporiana Електронна бібліотека» з рубрики «Періодика».</b></p> <p>1. «Українка в світі» та «Пу-гу».</p> <p>2. «Юнак» та «Шлях молоді».</p> <p>3. «Микита» та «Лис Микита».</p> <p>4. «Всесміх» та «Нове точило».</p> <p>5. «Рідна церква» та «Християнський Вісник».</p> <p>6. «Спорт» та «Спортовий репортер».</p> <p>7. «Український робітник» та «Робітничі Вісти».</p> <p>8. «Голос Спасителя» та «Християнський голос».</p> <p>9. «Студентські Вісти» та «Студент».</p> <p>10. «Комар-їжак» та «Точило».</p> <p>Схема аналізу газет та журналів:</p> <p>1) назва та роки виходу часопису (початок виходу та кінець);</p> <p>2) місце та країна виходу часопису; його приналежність (органом чого (якої організації) він був), суспільно-культурні та історичні умови цього часу, епохи;</p> <p>3) редактор, видавець часопису (ПІБ та відомості про них з інтернет-джерел);</p> <p>4) автори часопису (ПІБ та відомості про них з інтернет-джерел);</p> <p>5) характеристика рубрик часопису (назвати рубрики та описати, про що в кожній з цих рубрик йдеться);</p> <p>6) характеристика жанрів часопису (за групами: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні та з наведенням матеріалів та їх авторів);</p> <p>7) аналіз тематики часопису (визначення провідних тем, які висвітлював часопис протягом свого виходу), проблематика часопису, орієнтація на який прошарок аудиторії, зворотна комунікація з читачами та авторами;</p> <p>8) визначення особливостей цього видання (характерних рис); висновки щодо проаналізованого часопису (його переваги та недоліки, його значущість в історичному контексті та значення для сучасності).</p>
7	<p><b>Найвизначніші періодичні друковані органи України XIX –поч. XX ст.</b></p> <p>1. «Зоря Галицька» – перша україномовна газета України: концепція, періоди існування, провідні автори та твори, причини занепаду та значення.</p> <p>2. Гігант української журналістики – газета «Діло»: програма видання, періоди існування, характеристика рубрик, жанрово-тематичного діапазону, провідні автори та їх твори, причини занепаду та значення в історії журналістики.</p> <p>3. Журнал «Зоря»: концепція видання, періоди існування, характеристика рубрик, жанрово-тематичного діапазону, провідні автори та їх твори, закриття «Зор», її трансформація в «ЛНВ».</p>

	<p>4. Журнал «Правда»: програма видання, періоди існування, характеристика рубрик, жанрово-тематичного діапазону, провідні автори та їх твори, причини занепаду та значення видання як "лучника» між західною і східною частинами українських земель".</p> <p>5. Газета «Южный край» (1880 – 1919): концепція, рубрики, періоди існування часопису, провідні автори та їх твори, причини припинення.</p>
8	<p><b>Найвидатніші публіцисти XIX ст. Публіцистика М. Костомарова та П. Куліша</b></p> <p>1. М. Костомаров як публіцист і журналіст: часописи, з якими співпрацював, головні праці, значення в історії української журналістики.</p> <p>2. Історіософські погляди М. Костомарова: «Риси народної південноруської історії», «Дві руські народності»: зміст, сутність філософських шукань автора, націєцентрична парадигма роздумів автора, визначення основних відмінностей народів .</p> <p>3. Стаття М. Костомарова «Українофільство»: зміст і сутність поняття українофільство, мовне питання, пошуки духовного стрижня української народності.</p> <p>4. П. Куліш в українському видавничо-журналістському процесі XIX ст.: часописи, з якими співпрацював, головні праці, значення в історії української журналістики.</p> <p>5. Цикл «Листи з хутора» в контексті ідеології «Основи»: жанрова характеристика, мистецтво аргументації, провідні ідеї та риси поезики, етноісторична концепція публіциста.</p> <p>6. Публіцистична праця П. Куліша «Українофілам»: теорія «національної єдності», проблема суспільного єднання як запорука державного відродження.</p> <p>7. Стаття П. Куліша «Характер і завдання української критики» як програма розвитку української літературної критики: визначення її основних завдань, своєрідність структури й поезики, мета, місце серед публікацій «Основи».</p>
9	<p><b>Регіональний дискурс історії української журналістики</b></p> <p>1. Преса Львова середини XIX ст.—1910-рр: умови розвитку, загальна характеристика, типологія видань, провідні ЗМІ, проблематика матеріалів.</p> <p>2. Періодика Києва середини XIX ст.—1917 р: умови функціонування, типологія ЗМІ, провідні мас-медіа, тематика та проблематика публікацій.</p> <p>3. Преса Харкова середини XIX ст.—1917 р: умови розвитку, загальна характеристика, типологія видань, провідні ЗМІ, проблематика матеріалів.</p> <p>4. Журналістика Одеси середини XIX ст.—1917 р: умови розвитку, загальна характеристика, типологія видань, провідні ЗМІ, проблематика матеріалів.</p> <p>5. Преса Катеринослава середини XIX ст.—1917 р: умови функціонування, типологія ЗМІ, провідні мас-медіа, тематика та проблематика публікацій.</p>
10	<p><b>Тематична палітра періодики Західної України в 1880-1939 роках</b></p> <p>1. Економічно-торгові мас-медіа на західноукраїнських землях: загальна характеристика, провідні видання, характеристика контенту, автури та визначних творів.</p> <p>2. Професійна періодика на західноукраїнських землях: типологія видань, провідні репрезентанти, аналіз структури, тематики, автори та матеріали часописів.</p> <p>3. Дитяча преса на західноукраїнських землях: загальна характеристика, провідні видання, характеристика контенту, автури та визначних творів.</p> <p>4. Жіноча періодика на західноукраїнських землях у I пол. XX ст.: типологія видань, провідні репрезентанти, аналіз структури, тематики, проблематики, автура та матеріали часописів.</p> <p>5. Спортивна журналістика на західноукраїнських землях: загальна характеристика, провідні видання, характеристика контенту, автура та визначні твори.</p>
11	<p><b>Тематичні різновиди преси УРСР в 1920-1980 рр.</b></p> <p>1. Сільськогосподарська періодика УРСР: загальна характеристика, провідні видання, характеристика контенту, автури та визначних творів.</p> <p>2. Літературно-мистецька преса УРСР: типологія видань, провідні репрезентанти, аналіз структури, тематики, авторів та матеріалів часописів.</p> <p>3. Жіноча журналістика в УРСР: типологія видань, провідні репрезентанти, аналіз структури, тематики, проблематики, автура та матеріали часописів.</p> <p>4. Шкільна та студентська преса УРСР: загальна характеристика, провідні видання, характеристика контенту, автури та визначних творів.</p> <p>5. Спортивна преса УРСР: загальна характеристика, провідні видання, характеристика контенту, автури та визначних творів.</p>
12	<p><b>Розвиток жанрів в історії української журналістики (XIX- перша половина XX ст.)</b></p>

	<p>1. Аналігічні жанри на шпальтах української преси ХІХ ст: проблемні та полемічні статті журналів «Основа», «Діло», «Зоря», «Світ», «Житє і слово», літературні огляди та коментарі на шпальтах харківських альманахів, літературно-критичні статті та рецензії в журналах «Основа», «Зоря», поява перших журналістських розслідувань в харківській пресі тощо.</p> <p>2. Художньо-публіцистичні жанри українських часописів: розвиток жанру фейлетону, памфлету та нарису (автори та приклади творів).</p> <p>3. Публіцистична (літературна) дискусія як визначний жанр української преси ХІХ—поч. ХХ ст.: дискусії на сторінках газети «Буковина», журналів «Зоря», «Друг».</p> <p>4. Розвиток мемуаристики. Жанри щоденнику та автобіографії як провідні жанри української публіцистики (автобіографії М. Костомарова, Т. Шевченка, щоденники Т. Шевченка, В. Винниченка, О. Довженка, О. Гончара: загальна характеристика).</p> <p>5. Авторські жанри в історії української журналістики.</p>
13	<p><b>Найвидатніші публіцисти в історії української журналістики 1960-1990-х</b></p> <p>1. Олесь Гончар – журналіст, публіцист, редактор: характеристика творчої майстерні.</p> <p>2. Провідні імперативи публіцистики І. Дзюби.</p> <p>3. Публіцистична спадщина М. Жулинського в історії української журналістики.</p> <p>4. Творча майстерня Є. Сверстюка-публіциста.</p> <p>5. Концепція публіцистики І. Багряного. Аналіз памфлету «Чому я не хочу повертатися до СРСР».</p>
14-15	<p><b>Найвизначніші віхи в історії української журналістики кін. ХІХ-ХХ ст.</b></p> <p>1. Цензурні закони й укази, політичні та адміністративні заборони української преси в Російській імперії (до 1917) та УРСР.</p> <p>2. Скасування цензури в 1905 році. Розквіт харківської журналістики в період реформи друку.</p> <p>3. Українська преса періоду національно-визвольних змагань. Преса доби Центральної Ради, Гетьманату і Директорії: загальна характеристика видань.</p> <p>4. Преси України в період НЕПу та українізації: соціополітичні умови розвитку, загальна характеристика видань.</p> <p>5. Суспільно-політичні й громадсько-культурні передумови виникнення української самвидавної журналістики. Часописи «Український вісник» та «Кафедра»: характерні риси видань, періоди існування, проблемно-тематичний діапазон, провідні автори та матеріали.</p> <p>6. Рухівська преса: констигуційні домінанти, проблематика, ідейно-тематичний зміст. Українська преса в боротьбі за українську державність в 1989-1991 роках.</p>

### **4.3. Завдання для самостійної роботи**

#### **Тема 1. Особливості становлення й розвитку англійської журналістики XVII–XIX ст.**

1. Скласти таблицю друкованих видань Англії, де висвітлити такі пункти: 1) роки виходу (рік заснування та припинення часопису), 2) місце виходу, 3) головний редактор, видавець, 4) провідні автори (журналісти), 5) провідні рубрики чи теми, 6) періодичність та тираж.
2. Скласти хронологічну таблицю «Основні королівські та парламентські документи з обмеження свободи слова в Англії у 17 ст.».

#### **Тема 2. Північноамериканська преса XVII–XIX ст.**

Написати есе «Що необхідно для того, аби стати успішним видавцем, редактором чи журналістом», враховуючи шлях успіху Д. Пулітцера, В. Херста та А. Окса.

#### **Тема 4. Світова журналістика на межі XIX–XX ст.**

Скласти таблицю світових таблоїдів XX ст., де висвітлити такі пункти: 1) роки виходу (рік заснування та припинення часопису), 2) місце виходу, 3) головний редактор, видавець, 4) провідні автори (журналісти), 5) провідні рубрики чи теми, 6) періодичність та тираж.

#### **Тема 5. Особливості становлення телебачення й радіо у світі**

1. Написати есе на тему «Що буде після Інтернету?» в аспекті розвитку ЗМІ.
2. Підготувати презентацію на тему «Розвиток телебачення в одній з країн світу в першій половині XX ст.» (країну можна обрати на вибір).

#### **Тема 7. Найвизначніші періодичні друковані органи України XIX –поч. XX ст.**

1. Написати есе на тему «Якби я був (була) редактором газети "Зоря Галицька (1848-1857), я б зробив інакше...», де з позицій тогочасного редактора і тогочасного реципієнта спрогнозувати основні зміни (трансформації), які слід було провести в газеті, щоб забезпечити її високу ефективність та дієвість.
2. Окреслити загальні спільні та відмінні риси львівських часописів.

#### **Тема 8. Найвидатніші публіцисти XIX ст. Публіцистика М. Костомарова та П. Куліша**

1. Порівняти повідні імперативи публіцистики М. Костомарова та П. Куліша, визначити, в чому схожість та відмінність їх творчості.
2. Навести декілька прикладів дієвості ідей Миколи Костомарова в XIX ст. та їх актуальності у XXI столітті.
3. Відповісти на питання: 1) яких українських письменників висвітлював П.Куліш і в яких статтях; 2) до популяризації чиєї творчості він вдавався?

#### **Тема 9. Регіональний дискурс історії української журналістики.**

1. Розкрити питання, яким чином специфіка регіону, його соціополітичні та соціокультурні чинники впливають на функціонування періодичних видань.
2. Написати доповідь про видатних журналістів одного з регіонів на вибір.

#### **Тема 10. Тематична палітра періодики Західної України в 1880-1939 роках**

1. Окреслити в доповіді питання щодо розвитку інших тематичних видів журналістики, що формувалися в Західній Україні в 1880-1939 рр.
2. Порівняти один із тематичних видів преси Західної України кінця XIX-поч. XX ст. з сучасним станом його розвитку в Україні (наприклад, «Компаративний аналіз жіночої преси Західної України 1890-1939 рр. та сучасної жіночої періодики України: схожість і відмінність»).

#### **Тема 11. Тематичні різновиди преси УРСР в 1920-1980 рр.**

1. Порівняти один із видів преси Західної України 1880-1939 рр. з функціонуванням цього типу ЗМІ в УРСР в 1920-1970 рр.
2. Підготувати доповідь на тему: «Найвидатніші журналісти та редактори в пресі УРСР» (на прикладі одного з тематичних сегментів періодики).

#### **Тема 12. Розвиток жанрів в історії української журналістики (XIX- перша половина XX ст.)**

1. Проаналізувати декілька фейлетонів Галактіона Чіпки (Р. Купчинського) на шпальтах газети «Діло» за наступними критеріями: особливості текстотворення та специфіка ідеостилю, проблемно-тематичний діапазон, аналіз поетики твору, аналіз сатиричного дискурсу.

2. Написати рецензію на публіцистичну (літературну) дискусію з часописів «Буковина», «Зоря», «Друг» (на вибір).

**Тема 13. Найвидатніші публіцисти в історії української журналістики 1960-1990-х рр.**

1. Написати матеріал на морально-етичну тему, використовуючи погляди вищеназваних авторів та цитати з їх публіцистичних творів.

2. Написати рецензію на один з публіцистичних творів Є. Сверстюка (на вибір).

3. Відповісти на питання: 1) який з публіцистичних матеріалів наведених авторів є найбільш цінним для Вас (аргументувати), який публіцист найбільше вас вразив (аргументувати); 2) які з ідей вищенаведених публіцистів є найбільш актуальними в сучасних умовах?

**Теми 14 та 15. Найвизначніші віхи в історії української журналістики кін. XIX-XX ст.**

1. Зробити таблицю друкованих ЗМІ кожного з окреслених періодів за структурою: назва, роки та місце виходу, редактор (видавець), рубрики, автори, провідні твори.

2. Написати доповідь про видатних журналістів одного з періодів (на вибір).

3. Порівняти цензурні заборони української преси XIX-XX ст. на підросійській та підавстрійській частинах України.

**4.4. Забезпечення освітнього процесу**

Проектор, відеопрезентації, інфографіка, лекції, дискусійний інтерактив.

**5. Підсумковий контроль**

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Історія української та зарубіжної журналістики» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип коопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100. Види контролю, які використовуються при викладенні курсу «Історія української та зарубіжної журналістики»: модульні контрольні роботи, опитування і оцінювання підготовлених до семінарських занять доповідей. Підсумковий контроль для студентів денної форми навчання відбувається у формі письмового іспиту.

Поточний контроль відбувається в таких формах:

- усне опитування (відповіді на семінарських заняттях із поясненням окремих положень, тлумаченням основних понять, явищ і процесів, наведенням прикладів);

- тестування;

- контрольна робота (аудиторна модульна контрольна робота, що передбачає розлогу відповідь на поставлені питання; домашня контрольна робота за обраною темою).

ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ – іспит.

**Міністерство освіти і науки України  
Чорноморський національний університет імені Петра Могили  
Інститут філології  
Кафедра журналістики  
«Історія української та зарубіжної журналістики»  
Білет № 1**

1. Газети «Слобожанщина» і «Порада» як перші україномовні видання Східної України.

2. Технічні досягнення і розвиток ЗМІ в Європі в XIX ст.

Викладач \_\_\_\_\_

Завідувач кафедри журналістики \_\_\_\_\_

Ю. О. Сазонова

Т.В.Монахова

**Питання**

1. Розвиток журналістики США протягом 17 - 19 ст.

2. Розвиток газетно-журнальної справи в США на межі двох століть.

3. Журналістська та видавнича діяльність Бенджаміна Франкліна.
4. Історія найбільш значних друкованих видань Західної Європи цього часу.
5. Технічні досягнення і розвиток ЗМІ в XIX ст.
6. Друк, радіо, телебачення країн Західної Європи і США.
7. Періодизації історії української журналістики.
8. Виникнення журналістики на західноукраїнських землях у 18 ст.
9. Виникнення журналістики на східноукраїнських землях у 19 ст.: «Харьковский еженедельник» та «Харьковский Демокрит».
10. Газети «Слобожанщина» і «Порада» як перші україномовні видання Східної України.
11. Розквіт журналістики в Харкові після реформи друку 1905 р.
12. Українська преса періоду жовтневої революції 1917 р.
13. Характерні риси компартійної преси 1920-1930-х рр.
14. Українська журналістика періоду незалежності: характерні риси розвитку.
15. Найважливіші ЗМІ Великобританії, їх історія та сучасні принципи діяльності.
16. Сучасні ЗМІ Великобританії та їх характеристика. Провідні концерни ЗМК Великобританії.
17. Початковий період розвитку журналістики Франції.
18. Революційний період французької журналістики – часи Великої Французької революції і Паризької Комуни.
19. Сучасні ЗМІ Франції, їх історія і сьогодення.
20. Німецька журналістика 17-19 ст. та її характерні риси.
21. Журналістика гітлерівської Німеччини. подолання наслідків тоталітаристської пропаганди.
22. Сучасні ЗМІ Німеччини та їх характеристика.
23. Розвиток журналістики Іспанії в XVIII-XIX ст.
24. Особливості історичного розвитку ЗМІ в Італії.
25. Журналістика Іспанії в XX ст. та її характерні риси.
26. Журналістика Італії в XX ст. та її специфіка.
27. Особливості історичного розвитку ЗМІ в Австрії та Швейцарії.
28. Найважливіші ЗМІ та ЗМК Австрії і Швейцарії, їх історія та сучасний стан розвитку.
29. Передумови зародження журналістики в Англії. Преса Англійської буржуазної революції XVII ст.
30. Джон Мільтон (1608–1674) і його памфлет «Про свободу друку. Промова до англійського парламенту (Ареопагітика)». Вплив памфлета Мільтона на політичну ситуацію в Англії.
31. Характеристика «персонального» журналізму в Англії. Публіцистика Д. Дефо і Д. Свіфта.
32. Журналістська діяльність Д. Аддісона і Р. Стіля.
33. Характеристика газети «The Times».
34. Передумови виникнення журналістики в США. Перші видання США.
35. Феномен penny press у США. Газети «The New York Sun» і «The New York Herald» як представники масових бульварних видань.
36. Концепція «нового журналізму». Діяльність Д. Пуліцера.
37. Газетна імперія В. Херста та видавнича діяльність А. Окса.
38. Характеристика газет «Ведомости», «Санкт-Петербургские ведомости» и «Примечания» к ним.
39. Часописи «Трудолюбивая пчела» та «Праздное время»: їх особливості.
40. Журнали М. І. Новикова 1770–1780-х років
41. Історія журналу «Вестник Европы».
42. Особливості розвитку світової журналістики на межі XIX і XX ст.
43. Макрейкерська журналістика: передумови виникнення руху, специфіка діяльності журналістів-макрейкерів. Основні макрейкерські видання, їхня інформаційна політика.
44. Таблоїд як різновид масової преси.
45. Інформаційні агентства США та Європи.
46. «Зоря Галицька» – перша україномовна газета України: концепція, періоди існування, провідні автори та твори, причини занепаду та значення.



47. Гігант української журналістики – газета «Діло»: програма видання, періоди існування, характеристика рубрик, жанрово-тематичного діапазону, провідні автори та їх твори, причини занепаду та значення в історії журналістики.
48. Журнал «Зоря»: концепція видання, періоди існування, характеристика рубрик, жанрово-тематичного діапазону, провідні автори та їх твори, закриття «Зорі», її трансформація в «ЛНВ».
49. Журнал «Правда»: програма видання, періоди існування, характеристика рубрик, жанрово-тематичного діапазону, провідні автори та їх твори, причини занепаду та значення видання як "лучника» між західною і східною частинами українських земель".
50. Газета «Южный край» (1880 – 1919): концепція, рубрики, періоди існування часопису, провідні автори та їх твори, причини припинення.
51. Історіософські погляди М. Костомарова: «Риси народної південноруської історії», «Дві руські народності»: зміст, сутність філософських шукань автора, націєцентрична парадигма роздумів автора, визначення основних відмінностей народів .
52. Стаття М. Костомарова «Українофільство»: зміст і сутність поняття українофільство, мовне питання, пошуки духовного стрижня української народності.
53. Цикл «Листи з хутора» П. Куліша в контексті ідеології «Основи»: жанрова характеристика, мистецтво аргументації, провідні ідеї та риси поезики, етноісторична концепція публіциста.
54. Публіцистична праця П. Куліша «Українофілам»: теорія «національної єдності», проблема суспільного єднання як запорука державного відродження.
55. Стаття П. Куліша «Характер і завдання української критики» як програма розвитку української літературної критики: визначення її основних завдань, своєрідність структури й поезики, мета, місце серед публікацій «Основи».
56. Преса Львова середини ХІХ ст.—1910-рр: умови розвитку, загальна характеристика, типологія видань, провідні ЗМІ, проблематика матеріалів.
57. Періодика Києва середини ХІХ ст.—1917 р: умови функціонування, типологія ЗМІ, провідні мас-медіа, тематика та проблематика публікацій.
58. Економічно-торгові мас-медіа на західноукраїнських землях: загальна характеристика, провідні видання, характеристика контенту, автури та визначних творів.
59. Професійна періодика на західноукраїнських землях: типологія видань, провідні репрезентанти, аналіз структури, тематики, автори та матеріали часописів.
60. Дитяча преса на західноукраїнських землях: загальна характеристика, провідні видання, характеристика контенту, автури та визначних творів.
61. Жіноча періодика на західноукраїнських землях у І пол. ХХ ст.: типологія видань, провідні репрезентанти, аналіз структури, тематики, проблематики, автура та матеріали часописів.
62. Спортивна журналістика на західноукраїнських землях: загальна характеристика, провідні видання, характеристика контенту, автура та визначні твори.
63. Сільськогосподарська періодика УРСР: загальна характеристика, провідні видання, характеристика контенту, автури та визначних творів.
64. Літературно-мистецька преса УРСР: типологія видань, провідні репрезентанти, аналіз структури, тематики, авторів та матеріалів часописів.
65. Жіноча журналістика в УРСР: типологія видань, провідні репрезентанти, аналіз структури, тематики, проблематики, автура та матеріали часописів.
66. Шкільна та студентська преса УРСР: загальна характеристика, провідні видання, характеристика контенту, автури та визначних творів.
67. Спортивна преса УРСР: загальна характеристика, провідні видання, характеристика контенту, автури та визначних творів.
68. Олесь Гончар – журналіст, публіцист, редактор: характеристика творчої майстерні.
69. Провідні імперативи публіцистики І. Дзюби.
70. Творча майстерня Є. Сверстюка-публіциста.
71. Концепція публіцистики І. Багряного.

## **6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання**

## ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	<b>A</b>	Відмінно
82–89	<b>B</b>	Добре
74–81	<b>C</b>	
64–73	<b>D</b>	Задовільно
60–63	<b>E</b>	
35–59	<b>FX</b>	незадовільно
0–34	<b>F</b>	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на семінарських заняттях	3x15=45
4	Самостійна робота (завдання)	15 (якщо всі – 55)
5	Іспит	40
	<b>Всього</b>	<b>100</b>

### 7. Рекомендовані джерела інформації

#### Частина 1. Історія української журналістики

##### *Основні:*

1. Владимиров В. Історія української журналістики (1917–1991): навч. посіб. / В. Владимиров. – К.: МАУП, 2007. – 174 с.
2. Животко А. Історія української преси / А. Животко / Упоряд., авт. іст.-біогр. нарисів та приміт. М. С. Тимошик. – К.: Наша культура і наука, 1999. – 360 с.
3. Коляструк О. Преса УСРР в контексті політики українізації (20 - 30-ті роки ХХ ст.): автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / О. А. Коляструк; НАН України. Ін-т історії України. — К., 2003. — 20 с.
4. Михайлин І. Історія української журналістики ХІХ століття / І. Михайлин. — К.: ЦНУ, 2003. — 720 с.
5. Михайлин І. Нарис історії журналістики Харківської губернії (1812 – 1917) / І. Михайлин. – Харків: Колорит, 2007. – 357 с.
6. Мукомела О. На зламі віків: українська журналістика на початку ХХ ст. : навч. посіб. / О. Мукомела. - К.: Грамота, 2010. - 240 с.
7. Кость С. Історія української журналістики (західноукраїнська преса першої половини ХХ ст.: структура, проблематика. Книга перша) / С. Кость. — Львів, 2008. — 264 с.
8. Кость С. Історія української журналістики (західноукраїнська преса першої половини ХХ ст.: ідейно-концептуальні засади, періодизація / С. Кость – Львів, 2008. – 272 с.
9. Романюк М., Галушко М. Українські часописи Львова 1848—1939 рр.: Історико-бібліографічне дослідження: У 3 т. / М. Романюк, М. Галушко — Т. 2. 1901—1919 рр. — Львів: Світ, 2002.
10. Сніцарчук Л. Преса Радянської України 20–30-х рр. ХХ ст. : інформаційні приводи для галицьких журналістів [Електронний ресурс] / Л. Сніцарчук. – Режим доступу: [www.nbuv.gov.ua/portal/.../Soc.../23.html](http://www.nbuv.gov.ua/portal/.../Soc.../23.html)

##### *Додаткові:*

1. Багалея Д. И. Заслуги Харьковского университета в деле развития местной журналистики // Харьковские губернские ведомости. – 1903. – 17 января (№ 16). – С. 2.
2. Багалея Д. И., Миллер Д. П. История города Харкова за 250 лет его существования (1655 – 1905): Историческая монография: В 2 т. – Репринтное издание. – Харьков, 1993. – Т. 2. – 982 с.
3. Бернштейн М. Д. Діяльність Івана Франка-критика у журналі “Друг” // Слово про Великого Каменяря. – К., 1956. – Т. 2. – С. 144 – 214.

4. Бернштейн М. Д. Журнал “Основа” і український літературний процес кінця 50 – 60-х років ХІХ ст. – К.: Вид-во АН УРСР, 1959. – 216 с.
5. Бернштейн М. Д. Журналістика // Історія української літератури: У 8 т. – К., 1968. – Т. 3. – С. 52 – 81.

#### **Частина 2. Історія зарубіжної журналістики**

1. 100 лет радио : сб. статей / под ред. В. В. Мигулина, А. В. Гороховского. – М. : Радио и связь, 1995. – 384 с. : ил.
2. Англия в памфлете. Английская публицистическая проза начала XVIII века. – М., 1987.
3. Андрунас Е. Ч. Информационная элита: корпорации и рынок новостей / Е. Ч. Андрунас. – М., 1991.
4. Андрунас Е. Ч. Социально-политическая инфраструктура СМИ США / Е. Ч. Андрунас // Вестник Моск. ун-та. Сер. 10 : Журналистика. – 1989. – № 6.
5. Аникеев В. Е. История французской прессы (1830–1945) / В. Е. Аникеев. – М., 1999.
6. Аникст А. А. Даниэль Дефо / А. А. Аникст. – М., 1957.
7. Античная поэтика. – М., 1991.
8. Артемов В. Би-Би-Си. История. Аппарат. Методы радиопропаганды / В. Артемов, В. Семенов. – М., 1978.
9. Багдикян Б. Монополия средств информации / Б. Багдикян ; общ. ред. и вступ. статья Г. Вайнштейна ; пер. с англ. – М. : Прогресс, 1987.
10. Барг М. А. Великая английская революция в портретах ее деятелей / М. А. Барг. – М., 1991.